KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Lausunto
9.10.2025
Dnro: 506/03.01.01/2025

Ympäristövaliokunta

Lausuntopyyntö: E 81/2025 vp

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan vesiresilienssistrategiasta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua Euroopan vesiresilienssistrategiasta sekä sen johdosta annetusta Suomen kannanotosta.

Vesiresilienssi on keskeinen osa yhteiskuntien kokonaiskestävyyttä

Kuntaliitto tukee EU-laajuista vesiresilienssistrategiaa sekä sen tavoitteita. Strategian toimet, jotka edesauttavat vesikestävyyden saavuttamista ja ylläpitoa, sekä vesikestävyyden kytkemistä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, ovat tarpeellisia. Vesiresilienssi on keskeinen osa yhteiskuntien kokonaiskestävyyttä. Suomessa kunnilla on ratkaiseva rooli vesihuollon järjestämisessä. Kunnat tekevät toimia myös paikallisen vesiensuojelun edistämiseksi.

Strategiassa pyritään ottamaan huomioon kansalliset olosuhteet ja niiden edellyttämät kansalliset valinnat. Kuntaliitto huomauttaa, että olosuhteet eroavat myös jäsenvaltioiden sisällä eri alueilla ja tämä on tarpeen ottaa strategian toimeenpanossa huomioon.

Kuntaliitto yhtyy Suomen kantaan tarpeesta parantaa vedenkäytön tehokkuutta EU:n alueilla tarkoituksenmukaisin ja kustannustehokkain toimenpitein ja pitää tärkeänä vesitehokkuuden tavoitteen pitämistä vapaaehtoisena.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Vaikka vesitehokkuuden parantaminen on tärkeää, Kuntaliitto katsoo, että tehokkuuden eri mittausmenetelmiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Komissio on esittänyt vuotovesien laskemiselle laajennettua määritelmää, joka kattaisi myös raakaveden johtamisessa ja vedenkäsittelyssä syntyvät hukkavedet. Komission tulkinta on teknisesti epäjohdonmukainen tulkinta, joka vääristää vuotovesi-indikaattorien tuloksia ja vaikeuttaa vertailtavuutta jäsenvaltioiden välillä sekä korjaavien toimenpiteiden ohjaamista tarkoituksenmukaisiin kohteisiin. Siksi vuotovesien laskennassa ei tulisi käyttää komission esittämää laajennettua määritelmää. Suomen tulisi edistää EU:ssa linjausta, jossa vuotovesiksi lasketaan vain jakeluverkoston häviöt. Vuototasojen pienentämiseksi tarvitaan ennen kaikkea verkostojen tehokasta omaisuudenhallintaa ja riittävää saneeraustasoa. Edellä mainittu ei silti tarkoita, etteikö myös hukkaveden vähentäminen olisi tärkeää.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan tehokkainta juomaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäisyä sekä vesiensuojelua olisi, että haitallisten aineiden vähentämiseen pyrittäisiin jo niiden lähteillä (“control at source”).

Lainsäädännön selvityksissä ja toimeenpanossa huomioitava vaikutukset vesihuoltoon

Strategian tavoite tehostaa ennen kaikkea nykyisten säädösten toimeenpanoa on lähtökohtaisesti kannatettava.

Strategiassa todetaan, että komissio aikoo tehdä päivitetyn selvityksen yhdyskuntajätevesidirektiivissä (EU) 2024/3019 tarkoitetun laajennetun tuottajavastuun (EPR) järjestelmän kustannuksista ja mahdollisista vaikutuksista toimialoihin, joita asia koskee. Suomi kannattaa komission aikomusta. Kuntaliitto huomauttaa, että kyseessä juuri säädetty olemassa oleva direktiivi, jonka toimeenpano on käynnissä. On erittäin tärkeää, mikäli selvitys laaditaan, että samassa yhteydessä kustannuksista vastaavien teollisuustoimialojen ohella vaikutukset myös vesihuoltoalaan tunnistetaan ja arvioidaan asianmukaisesti. Kuntaliitto korostaa, että vesihuoltosektorin rooli ja kustannusvaikutukset tulee sisällyttää selvitykseen ja strategian jatkotyöhön. Kuntaliitto pitää välttämättömänä, että tulevassa komission selvityksessä

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

tarkastellaan yhdyskuntajätevesidirektiivin 8 artiklan mukaisten velvoitteiden vaikutuksia vesihuoltotoimialaan sekä uudelleentarkistamisen tarpeita, mikäli 9 artiklan mukaista tuottajavastuuta muutetaan.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan veden uudelleenkäyttöasetusta ja sen soveltamisen laajentamismahdollisuuksia voidaan ja on relevanttiakin tarkastella, mutta Kuntaliitto pitää erittäin tärkeänä sitä, että veden uudelleenkäyttöasetuksen käyttöönotosta ei tehdä pakollista, vaan sen harkinnanvaraisuus säilytetään jäsenmaissa myös jatkossa.

Euroopan komissio valmistelee vesipuite- ja tulvadirektiivien toimeenpanon tehostamista jäsenvaltiokohtaisten vuoropuheluiden kautta. Koska kunnat toimeenpanevat osan toimista, on tärkeää, että paikalliset toimijat ja niitä edustavat tahot ovat mukana tässä vuoropuhelussa. Kuntia koskevat mm. analyysit vesihuollon ja veden hinnoittelun hyödyntämisestä vesipuitedirektiivin tavoitteiden saavuttamisessa sekä erilaiset mittausmenetelmät ja niiden kehittäminen.

Vesiresilienssin parantaminen edellyttää tukea kaupungeille ja kunnille

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että komissio tukee jäsenvaltioita teknisin ohjein ja työkaluin sekä löytämään keinoja veden pidättämiseen valuma-alueella luonnonmukaisilla ratkaisuilla ja parantamalla maaperän kuntoa, että kehittämään kaupunkialueiden vesienhallintaa. Politiikkakoherenssi eri vesiensuojeluun tähtäävien tavoitteiden (mm. valuma-aluesuunnittelu) ja eri aluetasojen maankäytön suunnittelun välillä on syytä pitää vahvana. Samalla Kuntaliitto muistuttaa, että toimivalta kaavoituksessa on kunnilla ja sitä periaatetta tulee myös EU-tasolla kunnioittaa. Komissio korostaa vesienhallinnassa luontopohjaisia ratkaisuja ja niiden kehittäminen ja käyttöönotto onkin tärkeää. Kuntaliitto jakaa Suomen näkemyksen luontopohjaisten ratkaisujen, teknisten ratkaisujen tai niiden yhdistelmien tapauskohtaisesta arvioinnista kustannustehokkuuden varmistamiseksi.

Komission tavoitteena on kehittää vesiresilienssiä vahvistavaa rahoitusta siten, että julkisen panostuksen lisäksi olisi käytettävissä myös yksityistä rahoitusta. Tavoite on kannatettava. EU:n nykyisten rahoituskanavien sekä tulevan rahoituskauden rahoitusinstrumenttien

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

osalta strategiaa toimeenpantaessa Suomessa tulisi varmistaa kansallinen tukirakenne EU-rahoitusten hyödyntämiseksi paikallistasolla niin kaupungeissa, kunnissa kuin vesihuollossa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Pauliina Jalonen
Erityisasiantuntija

Jakelu Ympäristövaliokunta
Tiedoksi Kuntaliiton kirjaamo

